

2013. aasta ühiskonnaõpetuse lõpueksamist

Regina Multram
SA Innove sotsiaallainete peaspetsialist

Põhikooli lõpueksam ühiskonnaõpetuses toimus 12. juunil 2013. aastal, töö kirjutamiseks oli aega 2,5 tundi. Eksamil said õpilased kasutada Eesti Vabariigi põhiseadust.

Eksamitöö eest oli võimalik saada 75 punkti.

Eksamile registreerus 2519 eesti ja 429 vene keeles kirjutavat lõpetajat. Eksamitöö hindamine toimus koolis.

1. Eksami eesmärk

Haridus- ja teadusministri määruse nr 59 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord” (vastu võetud 17. septembril 2010. a) §7 lõige 1 sätestab põhikooli lõpueksamite eesmärgid:

1. hinnata riiklikes õppekavades määratletud õpitulemuste saavutatust eksamiainetes;
2. saada tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest;
3. suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
4. siduda järjestikuseid haridusastmeid ja –tasemeid.

2. Eksamitöö ülesehitus

Eksamitöö koosnes neljast teemavaldkonnast ja arvamusoost. Ülesannete koostamisel oli järgitud ühiskonnaõpetuse riiklikus ainekavas olevaid põhi- ja läbivaid teemasid.

Õpilaste teadmiste ja oskuste kontrollimiseks kasutati eksamitöös eritüübilisi ja erineva raskusastmega ülesandeid. Eksamitöö võimaldas kontrollida õpilaste teadmisi, aga ka teadmiste rakendamise oskust, samuti õpilaste võimet näha seoseid, võrrelda, teha järeldusi, otsustada.

Tabel 1. Eksamitöö struktuur

Teema	Alateemad	Punktide arv
Ühiskond kui inimeste olemasolu viis	Pluralistlik ühiskond. Protestiavaldus. Sotsiaalsed normid.	15
Riigi mõiste ja funktsioonid	Riik. Eesti Vabariigi põhiseadus. Kodanikukaitse.	18
Rahvas, õigus, demokraatia	Kodanikuühiskond. Inimõigused. Kodanikuõigused. Lapse õigused ja kohustused. Kodakondsus.	20
Riik, indiviid ja majandus	Tööseadusandlus. Riik ja majandus. Palk.	16
Arvamuslugu	Milleks meile demokraatia? Ühiskonnaelus osalemine on tähtis. Õigustega kaasnevad kohustused.	6

3. Arvandmeid

Lühikokkuvõte on tehtud SA Innove saadetud valimi alusel. Valimis oli 1195 tööd.

3.1. Eksamitulemused aastatel 2009-2013 (valimi järgi)

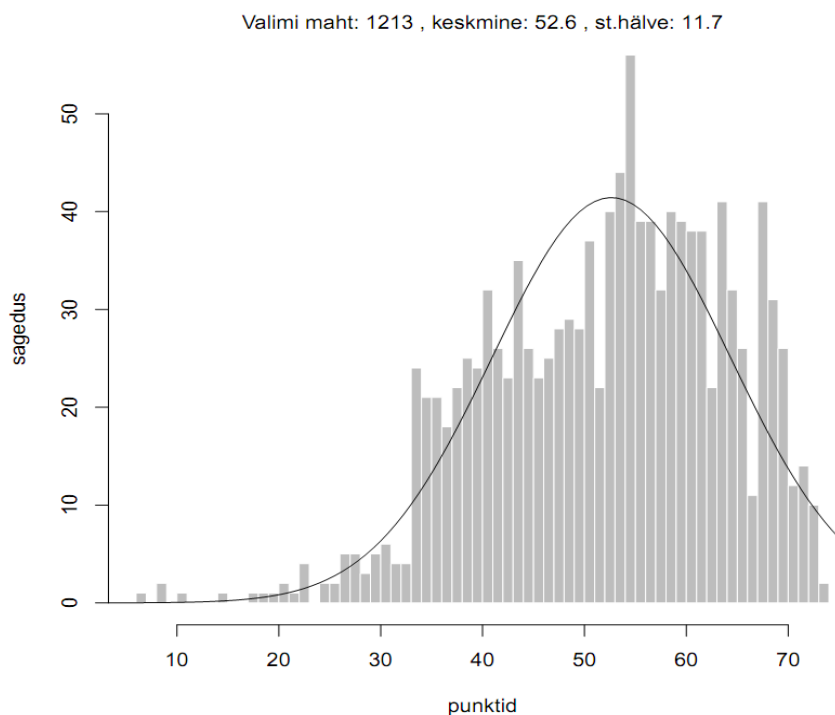
Tabel 2. Eksamitulemused aastatel 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Valim töö kirjutajatest	1058	1210	1107	1213	1195
Keskmine tulemus %	74.41	71.09	75.08	70.17	70.10
Keskmine tulemus punktides	55.81	53.32	56.31	52.63	52.57
Mediaan	57	54	57	54	53
Standarthälve	9.47	10.94	9.58	11.68	10.25
Minimaalne tulemus punktides	20	21	7	6	5
Maksimaalne tulemus punktides	74	74	74	74	75
Edukus % (hinded „3“, „4“, „5“)	98.50	98	98.60	95.80	98.20
Kvaliteet % (hinded „4“, „5“)	68.10	56.80	70.10	55.50	54.40
Eksami keskmine hinne	3.78	3.67	3.82	3.62	3.61
Aastahinde keskmine	3.86	3.84	3.89	3.86	3.88

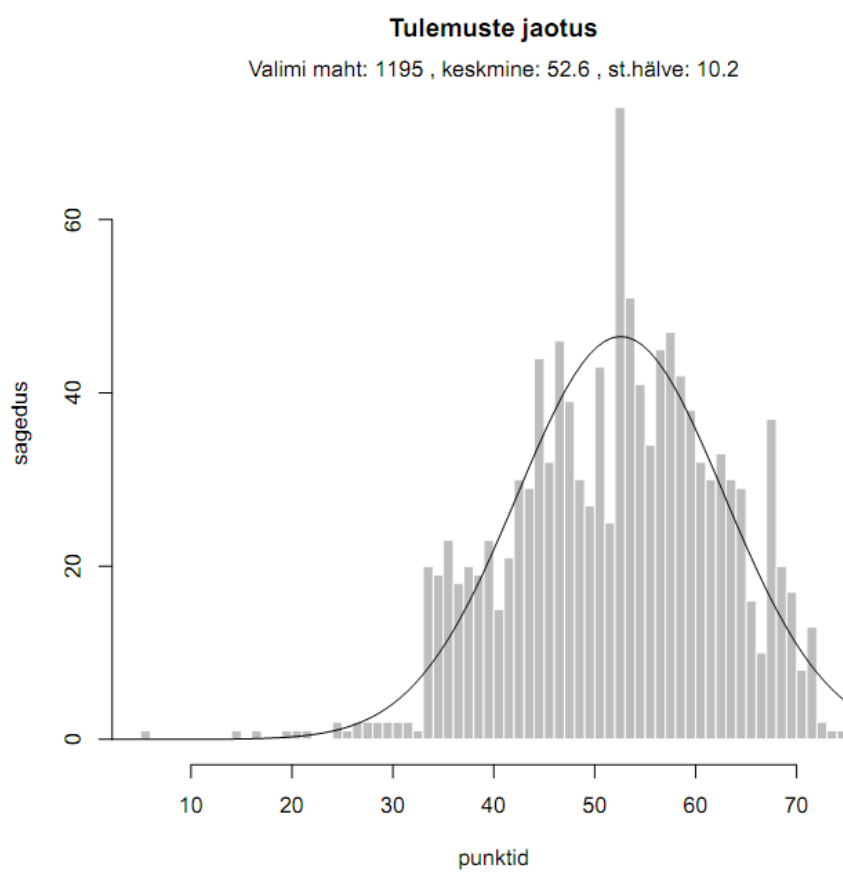
Kolmel viimasel aastal on minimaalne punktide arv langenud (0 kuni 20). Edukuse % on püsinud aastate jooksul stabiilsena. Eksami keskmine hinne on sellel aastal pisut madalam võrreldes aastahindega. Võrreldes eelmise aastaga on kvaliteet langenud.

3.2 Üldandmed 2013

Joonis 1. Ühiskonnaõpetuse lõpueksami tulemuste jaotuskõver koos trendiga .

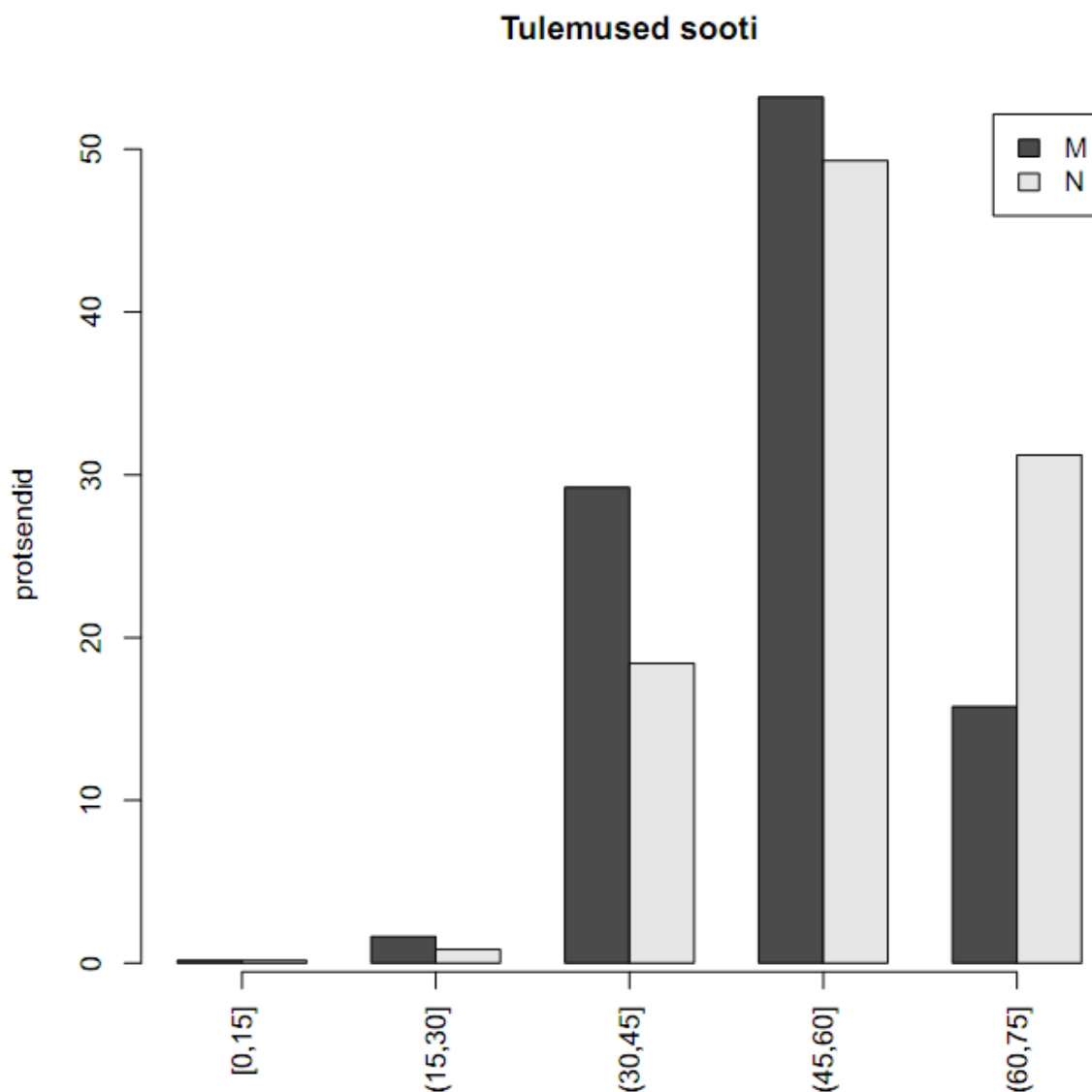

2012. aastal

2013. aastal

Joonis 2. Eksamitulemused soo järgi

Tabel 3. Eksamitulemused soo järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	max	st. hälve
poisid	609	50.96	49.85	50.65	51.45	67.53	15	51	72	10.02
tüdrukud	586	49.04	53.75	54.57	55.39	72.76	5	55	75	10.11
Kokku	1195	100.00	51.99	52.57	53.15	70.10	5	53	75	10.25

Tähised: **N** - eksaminandide arv, **N(%)** - eksaminandide arv protsentides, **st hälve** - standardhälve, **keskm** - aritmeetiline keskmine, **min** - minimaalne tulemus ja **max** - maksimaalne tulemus. **Mediaan**ist rohkem ja vähem punkte on saanud tulemuseks samapalju eksaminande. **AUP** (alumine usalduspiir) ja **ÜUP** (ülemine usalduspiir) tähistavad keskväärtuse usaldusintervalli usaldusnivool 95%.

Tütarlapse oli valimis vähem, kuid nende keskmine tulemus oli kõrgem. Tütarlaste miinimum punktid on sellel aastal madalamad, kui noormeestel.

Tabel 4. Eksamitulemused õppekeele järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	max	st. hälve
eesti	999	83.60	52.41	53.04	53.67	70.72	17	54	74	10.15
vene	196	16.40	48.73	50.20	51.67	66.93	5	51	75	10.44
Kokku	1195	100.00	51.99	52.57	53.15	70.10	5	53	75	10.25

Eesti keeles eksamitöö sooritajate keskmine punktisumma oli kõrgem vene keeles sooritanute keskmisest. Vene keeles kirjutatud tööde madalaim punktisumma oli 5, kui eesti keeles kirjutatud tööde madalaim oli 17. Maksimum punktidele kirjutas töö vene keeles kirjutanud tütarlaps.

Tabel 5. Näitajad asukoha järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	max	st. hälve
Maakonnakeskus	395	33.05	52.57	53.53	54.49	71.38	26	54	74	9.74
Suurlinn	343	28.70	50.85	52.00	53.15	69.33	5	53	75	10.82
Valla- ja väikelinnakoolid	457	38.24	51.24	52.17	53.11	69.56	21	53	72	10.20
Kokku	1195	100.00	51.99	52.57	53.15	70.10	5	53	75	10.25

Keskmisest madalama tulemuse said valla- ja väikelinnakoolide ja suurlinnade õpilased. Suurlinna õpilastel oli madalaim punktisumma 5 punkti, kui maakonnakeskuste õpilastel 26 punkti ja valla- ja väikelinnakoolide õpilastel 21 punkti.

Tabel 6. Näitajad koolitüübi järgi

	N	N (%)	AUP	keskm	ÜUP	keskm (%)	min	mediaan	max	st. hälve
põhikool	262	21.92	51.04	52.38	53.72	69.84	5	53	72	11.03
põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	933	78.08	51.98	52.63	53.27	70.17	20	53	75	10.02
Kokku	1195	100.00	51.99	52.57	53.15	70.10	5	53	75	10.25

Valimi järgi on keskmine ja miinimum punktid madalamad põhikoolis. Sama koolitüübi õpilased ei saavutanud maksimum tulemust.

Tabel 7. Edukuse ja kvaliteedi näitajad soo järgi

Edukus – hinded 3, 4, 5

Kvaliteet – hinded 4, 5

N – õpilaste arv

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet (%)
poisid	609	595	292	97.7	47.9
tüdrukud	586	578	358	98.6	61.1
Kokku	1195	1173	650	98.2	54.4

Tabel 8. Edukuse ja kvaliteedi näitajad õppekeele järgi

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet (%)
eesti	999	981	560	98.2	56.1
vene	196	192	90	98.0	45.9
Kokku	1195	1173	650	98.2	54.4

Nii edukuse kui kvaliteedi järgi on tüdrukud edukamad kui poisid. Õppekeelt aluseks võttes on eesti keeles kirjutavad õpilased ainult pisut edukamad vene keeles kirjutavatest õpilastest.

Tabel 9. Hinnete võrdlus soo järgi 2012. ja 2013. aastal (ignoreeritud on kirjeid, kus aastahinded puudusid)

		N	aastahinnete keskmine	töö keskmine
poiss	2012	655	3.70	3.54
	2013	609	3.71	3.51
tüdruk	2012	558	4.06	3.72
	2013	586	4.06	3.71
Kokku	2012	1213	3.86	3.62
	2013	1195	3.88	3.61

Tabel 10. Hinnete võrdlus õppekeele järgi (ignoreeritud on kirjeid, kus aastahinded puudusid)

	N	aastahinnete keskmine	töö keskmine
eesti	999	3.91	3.63
vene	196	3.75	3.50
Kokku	1195	3.88	3.61

Korrelatsioon aastahinnete keskmise ja eksamitöö hinde vahel: 0.60

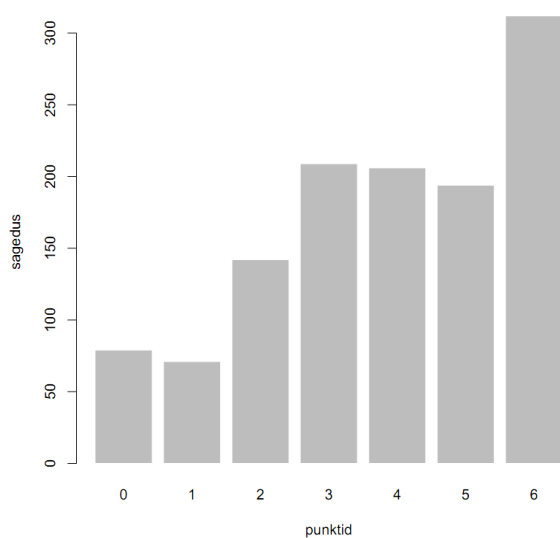
3.2. Arvamuslugu

Tabel 11. teemade valiku järgi

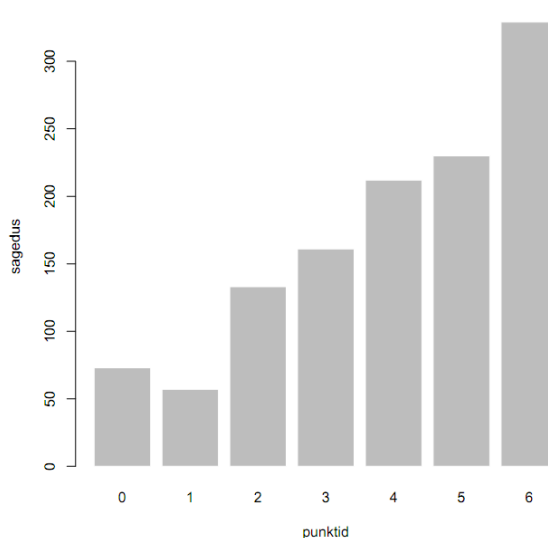
	N	N (%)	keskm	sooritusprotsent	min	max	mediaan	st. hälve
Milleks meile demokraatia	49	4.10	3.63	60.54	0	6	4	1.90
Ühiskonnaelus osalemine on tähtis	166	13.89	4.24	70.68	0	6	5	1.70
Õigustega kaasnevad kohustused	918	76.82	4.11	68.45	0	6	4	1.69
ei kirjutanud	62	5.19	2.03	33.87	0	6	0	2.54
Kokku	1195	100.00	4.00	66.64	0	6	4	1.81

Arvamuslooga tuldi toime rahuldavalt (sooritusprotsent 66,64). Paremaid tulemusi saadi teise ja kolmanda teemaga. Esimene teema oli ebapopulaarne. Kõige rohkem valiti kolmandat teemat.

Joonis 3. Arvamusloo punktijaotus

2012. aastal

2013. aastal

3.3. Teemablokide lahendatus

Tabel 12. Teemade lahendatus, sooritusprotsent sugude ning õppekeele lõikes

	min.	kesk.	kesk. %	maks.	st.hälv	M	N	Est	Ven	Est M	Est N	Ven M	Ven N
Ühiskond kui inimeste olemasolu viis	0	11.09	73.95	15	2.80	71.91	76.08	73.70	75.24	71.06	76.21	75.28	75.16
Riigi mõiste ja funktsioonid	2	12.65	70.28	18	3.01	67.60	73.07	71.10	66.10	68.48	73.58	64.09	69.48
Rahvas, õigus, demokraatia	0	13.96	69.79	20	3.11	67.22	72.47	70.87	64.31	68.14	73.45	63.58	65.55
Riik, indiviid ja majandus	0	10.87	67.95	16	2.54	66.40	69.56	67.90	68.21	66.17	69.54	67.33	69.69

Valimi põhjal võib öelda, et kõige paremini tunti ühiskond kui inimeste olemasolu viis teemabloki.

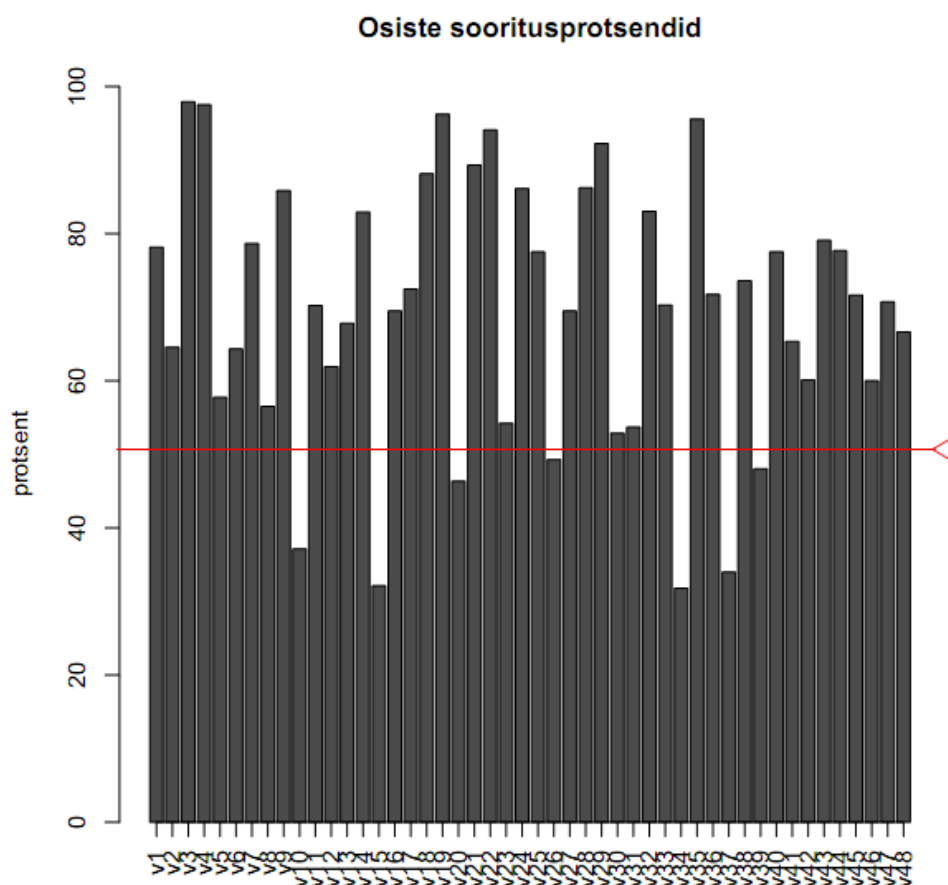
Seda teemabloki oskasid vene keeles kirjutanud õpilased paremini, kui eesti keeles kirjutanud õpilased.

Esimest teemabloki kirjutasid vene keelsed poisid paremini, kui tüdrukud.

3.4. Näiteid ülesannete lahendatusest

Eksamis oli seitse küsimust, mille sooritus oli alla 50 %.

Joonis 4.

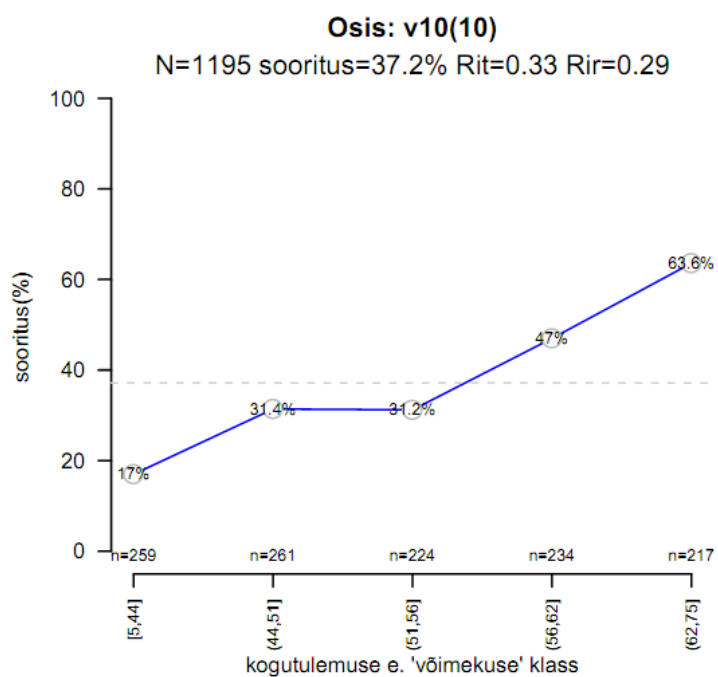

1. ülesanne on eksamivihikus lk. 3

1.3. Nimeta üks riigi ainuõigus. 1 p

1 p 10

Joonis 5.

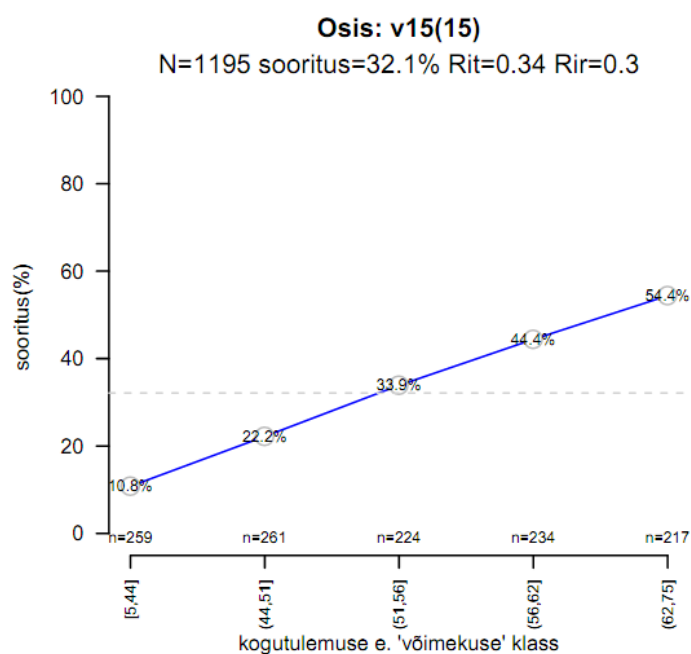

2. ülesanne on eksamivihikus lk. 4

2.4. Nimeta üks põhiseaduslik institutsioon, mis tegeleb põhiseaduslikkuse järelvalvega. 1 p

1 p 15

Joonis 6.

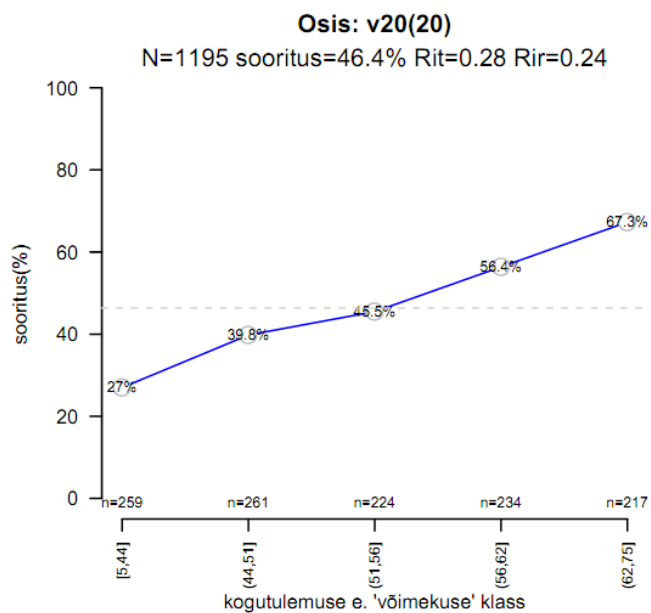
3. ülesanne on eksamivihikus lk. 5

1.1. Mis uuringu andmed on tabelis esitatud? 1 p

1 p

20

Joonis 7.

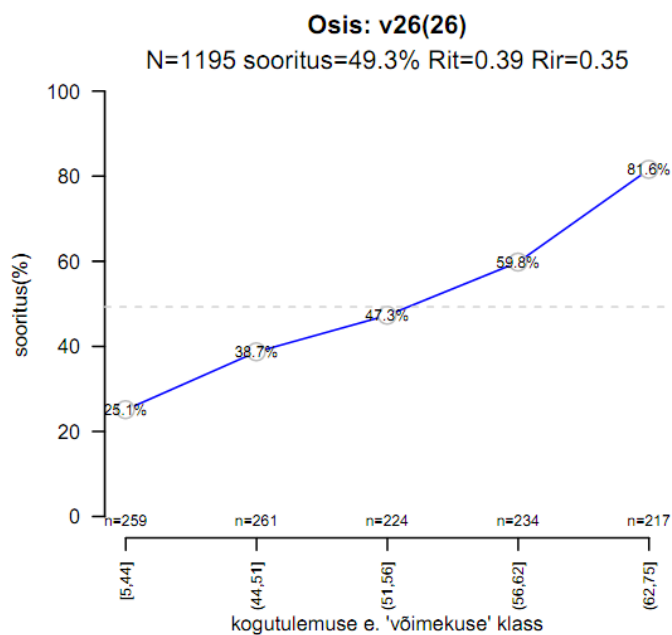
4. ülesanne on eksamivihikus lk. 6

2.1. Selgita väidet „Inimõigused on universaalsed”. 1 p

1 p

26

Joonis 8.

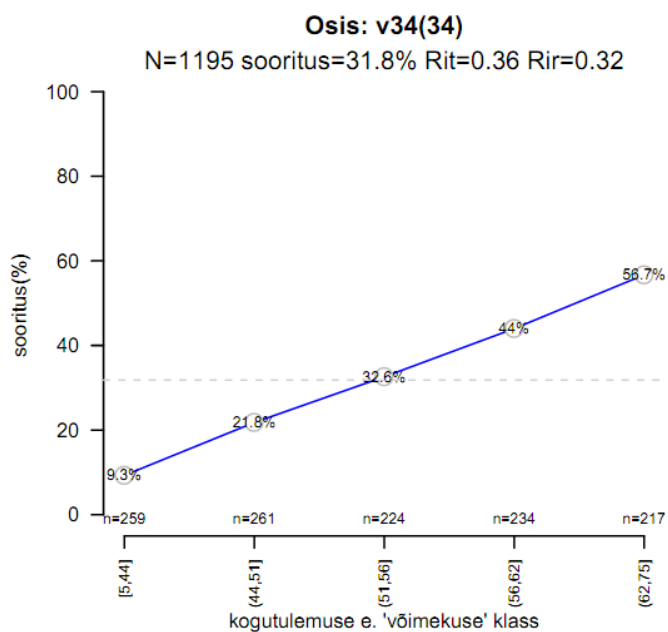
5. ülesanne on eksamivihikus lk. 7

6. Nimeta üks rahvusest tulenev põhiseaduslik õigus. (1 p)

1 p

34

Joonis 9.

7. – 8. ülesanne on eksamivihikus lk. 8

1.3. Töölepingu seaduses on loetletud tingimused, millisel juhul ei tohi alaealist tööle rakendada. Too iga tingimuse kohta üks näide (amet, töö, töökoht vm). 4 p

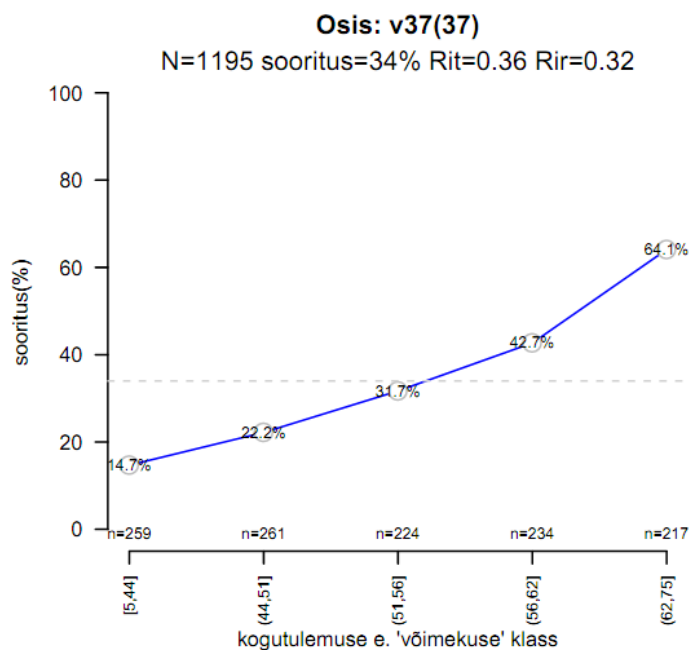
Täidab
hindaja

a) ohustab alaealise kõlblust –

1 p

37

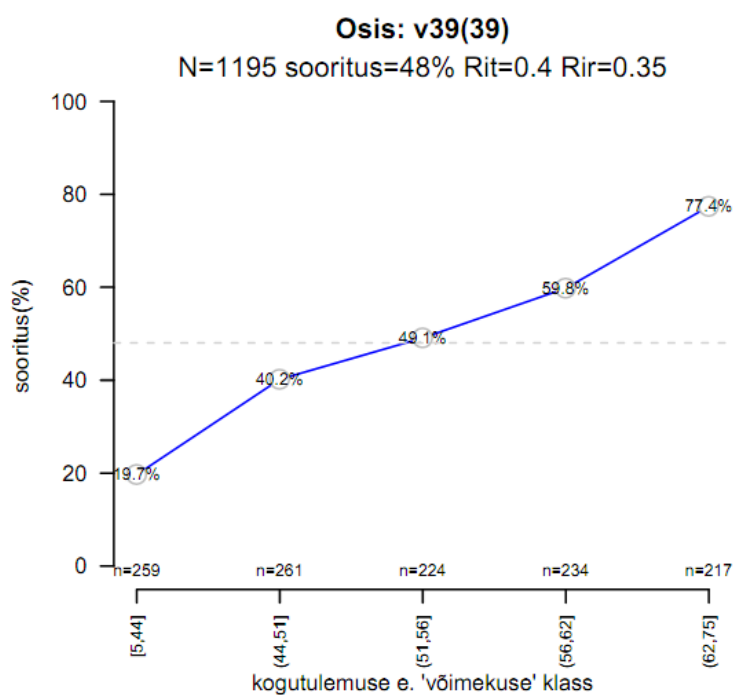
Joonis 10.

c) takistab alaealise sotsiaalset arengut või hariduse omandamist – _____

1 p 39

Joonis 11.

Ülesanne 2.1. ja 2.2 lk. 2 protestiavaldusest, olid kõige kõrgema sooritusprotsendiga

2. Protestiavaldus (3 p)

Andres Varustin. 22.09.2012

Andres Varustin. 01.10.2012

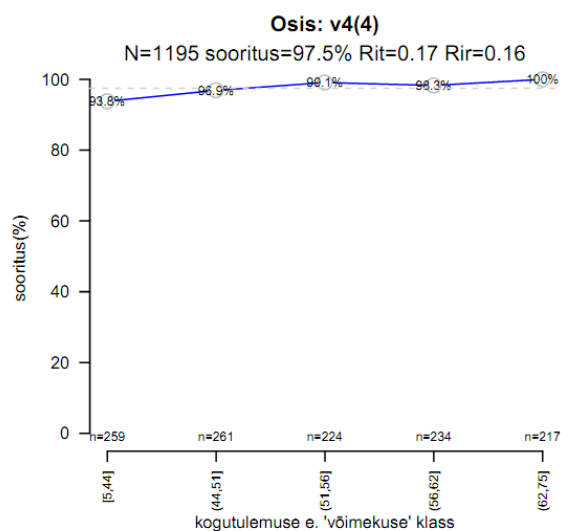
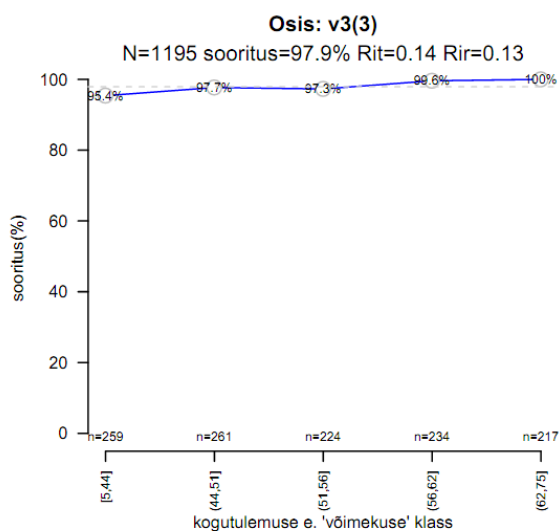
2.1. Millise eriala töötajate protestiavaldust karikatuuril kujutatakse? 1 p

1 p

2.2. Nimeta üks põhjus, miks selle eriala töötajad streikisid. 1 p

1 p

Joonised 12.-13

Ülesanne palga kohta lk. 9 oli madala soorituselga õpilastel, kes kokkuvõttes said eksami eest 56-75 punkti.

Joonis 14.

3. Palk (6 p)

Tööandja ja töötaja sõlmivad töölepingu.

Vali igas alapunktis üks õige vastus ja **tõmba sellele joon alla**.

5) Tööandja maksab arvestatud palgast 1,4%, mis on

a) töötuskindlustusmakse

b) töötuhüvitis

c) töötü abiraha

1 p 46

